

MEETLAT INKOMENS BESTUURDERS ZORGINSTELLINGEN 2008

ZORGMARKT.NL

Pckwadraat/JP.Tulleneers
JANUARI 2010

1. Inleiding

“Meetlat inkomens bestuurders zorginstellingen” is afgeleid uit de data die advies en onderzoeksbureau PCKwadraat beschikbaar stelt via de website zorgmarkt.nl. Via het platform zorgmarkt.nl lopen een aantal initiatieven om de Nederlandse zorgmarkt transparanter te maken. Naast de realisatie van analyses worden ook vergelijkende lijsten van prestaties van zorgaanbieders gepubliceerd en wordt een online benchmark instrument beschikbaar gesteld.

Onderhavige analyse van de inkomensgegevens van zorgbestuurders is gebaseerd op de gegevens van 2008 zoals opgenomen in de Jaarverslaglegging voor de zorg. Qua rubricering van de gegevens naar soort aanbieder is uitgegaan van de criteria zoals die worden gehanteerd in de benchmark van zorgmarkt.nl. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar :

- Academische ziekenhuizen (AcZ);
- Algemene ziekenhuizen (AZ) exclusief zelfstandige behandelcentra;
- Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ);
- Gehandicaptenzorg (GHZ);
- Verpleging, verzorging en Thuiszorg (VVT);
- Revalidatiecentra (RC);
- Overige aanbieders (OV) restcategorie aanbieders in maatschappelijke opvang, welzijn, etc.;
- Gemengde aanbieders (GEM), waarbij een substantiële combinatie tussen voorgaande indelingen wordt gerealiseerd (voorbeeld combinaties VVT-AZ of VVT-GHZ).

Conform tabel 1 zijn in totaal de gegevens van 1175 bestuurders, waarvan 54 interimmanagers betrokken in de analyse. Het betreft de bestuurdersgegevens van in totaal 695 zorgaanbieders.

Tabel 1 – betrokken aantallen en ratio bestuurders / zorgaanbieders

	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
in loondienst	1121	29	174	163	140	484	19	47	65
interimmanagement	54	-	13	9	6	22	1	1	2
totaal bestuurders	1175	29	187	172	146	506	20	48	67
totaal zorgaanbieders	695	8	80	87	95	344	13	36	32
bestuurders / zorgaanbieders	1,7	3,6	2,3	2,0	1,5	1,5	1,5	1,3	2,1

Uit tabel 1 blijkt eveneens dat de betrokken zorgaanbieders gemiddeld 1,7 bestuurders actief hebben.

De FTE gegevens c.q. de werkelijke deeltijdpercentages op jaarbasis zijn niet verwerkt in de analyses, omdat deze gegevens bij een aantal zorgaanbieders ontbreken. In de verdere analyse van de vergoedingsniveaus is aanvullend gebruik gemaakt van correctiefactoren op basis van een steekproef om een getrouw beeld van de feitelijke te krijgen.

2. Bruto salarissen bestuurders 2008

In de analyse van het inkomen van de bestuurders in de zorg is gebruik gemaakt van de bruto salarissen inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen. Niet meegenomen zijn de werkgeverslasten, onkostenvergoedingen, bonussen en ontslagvergoedingen. De interimers zijn in dit onderdeel buiten beschouwing gelaten. De brutosalarissen van alle betrokken bestuurders-in-loondienst vertegenwoordigen een bedrag van € 140,6 miljoen. Het totaalbedrag aan belastbaar inkomen bedraagt € 181 miljoen. De onkostenvergoedingen bedragen € 1,3 miljoen, de bonussen € 1,56 miljoen en de ontslagvergoedingen € 10,8 miljoen.

Conform tabel 2 bedraagt het gemiddeld bruto salaris zonder correctie naar deeltijdpercentages (als gevolg van vervroegd opstappen bestuurders of indiensttreding in de loop van het jaar) € 119.000. Na correctie voor deeltijdpercentages met een factor 1,1 - gebaseerd op de afwijkingen van een steekproefanalyse - bedraagt het gemiddelde bestuurderssalaris € 131.000. Hierbij wordt opgemerkt dat de spreiding rond dit gemiddelde groot is. Zo bedraagt het gecorrigeerd gemiddeld bruto bestuurderssalaris bij de Academische ziekenhuizen € 199.000. In de VVT is dit € 115.000 en bij de categorie overig is dit € 86.000. Het hoogste individueel brutosalaris bedraagt € 307.000 en is terug te vinden in de GGZ.

Tabel 2 – procentuele verdeling bruto salarissen bestuurders in loondienst

range bruto salaris	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
< 100 €K	35%	7%	21%	24%	34%	43%	26%	70%	26%
100 - 150 €K	32%	7%	13%	33%	37%	40%	68%	23%	14%
150 - 200 €K	24%	24%	39%	37%	24%	15%	5%	2%	42%
200 - 250 €K	9%	55%	25%	6%	5%	2%	0%	2%	18%
> 250 €K	1%	7%	2%	1%	0%	0%	0%	2%	0%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
gemiddeld €K	119	199	144	127	117	104	111	78	145
correctie 1,1	131	219	158	140	128	115	122	86	160
hoogste €K	307	283	266	307	213	244	153	257	281
aantal bestuurders	1121	29	174	163	140	484	19	47	65

3. Toets aan beloningsnormen

3.1. Feiten

Eind 2009 is de Beloningscode Bestuurders in de Zorg (BBZ) in werking getreden. De voornaamste elementen van de nieuwe code zijn :

- Nieuw aangestelde bestuurders mogen maximaal € 190 K verdienen inclusief bonussen. Voor bestuurders in een risicovolle marktomgeving bestaat de mogelijkheid voor een uitloop tot maximaal 30% ergo € 247 K.
- Ontslagvergoedingen bedragen maximaal 1 bruto jaarsalaris;
- Voor interimmers bedraagt het maximaal jaarsalaris € 334 K bruto.

Door de beloningen te vergelijken met nieuwe norm ontstaat een beeld van de mate van aansluiting van de feitelijkheid anno 2008 op de situatie bij toepassing van de nieuwe norm.

Een andere toets is de Balkenende norm ad € 176 K (de norm van 130% van het gemiddelde ministersalaris in 2008).¹ Het is een veel gehanteerde algemene toets gericht op een maximumbedrag, die echter voorbij gaat aan het specifiek karakter van concrete situaties zoals omzet, complexiteit, etc.

De normtoets is conform de systematiek van de BBZ regeling toegepast voor de Academische Ziekenhuizen, (Algemene) Ziekenhuizen en aanbieders in Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), Gehandicaptenzorg (GGZ) en VVT (Verpleging, Verzorging en Thuiszorg). Bij de functie-zwaartebepaling is gerekend met de maximum² functiezwaarte score per sector. Door uit te gaan van maximum scores (behoudens GGZ medium) is het percentage overschrijders in de gepresenteerde tabellen relatief laag c.q. onderschat. Bij een weging op basis van de individuele score van elke aanbieder zou het aandeel overschrijders ten opzichte van de norm verder stijgen ten opzichte van de huidige uitkomsten.

Vervolgens is deze score afgezet tegen de omvang³ van de zorginstelling om de salarisschaal die van toepassing is te bepalen. Daarbij is uitgegaan van een variant op basis van de schaalmaxima en een

¹ De NVDZ-regeling (volgens VWS inkomensrapportage over 2008 met 30% overschreden) en de NVTZ-regeling (volgens VWS in 2008 met 70% overschreden) worden in onderhavige analyse niet getoetst, aangezien zij komen te vervallen in de toekomst.

² Toegepaste functiezwaarte scores op maximum, dwz.

- alle umc's op score 9 (bij een mogelijke range 8 tot 9)
- alle ziekenhuizen op score 8 (bij een mogelijke range 6 tot 8)
- alle vvt aanbieders op score 5 (bij een mogelijke range 2 tot 5)
- alle ggz aanbieders op score 7 (bij een mogelijke range 6 tot 8)
- alle ghz aanbieders op score 7 (bij een mogelijke range 5 tot 7)

³ De cijfers gepubliceerd in het artikel "Beloning zorgbestuurders aan banden, maar welke?" van Zorgmarkt 1/2 van 2010 zijn tot stand gekomen op basis van een normtoets waarbij geen rekening is gehouden met de

variant op basis van de schaalmaxima inclusief de maximale toeslag van 30%. Deze bedragen zijn getoetst aan de werkelijke bruto salarissen inclusief bonussen en exclusief onkostenvergoedingen van de betrokken bestuurders in 2008. Op deze realisatiegegevens zijn geen correctiefactoren toegepast.

Uit tabel 3 blijkt dat de in totaal 39% van de bestuurdersvergoedingen de BBZ maximumnorm overschrijdt. Deze overschrijding is het grootst bij de Academische Ziekenhuizen (2 op 3 bestuurders), gevolgd door de rest van de ziekenhuissector (44%) en tenslotte GGZ en GHZ (1 op 3). Het hoge aandeel overschrijders komt terug in alle categorieën (zie bijlage 1). Bij toepassing van de BBZ maxima inclusief de maximumtoeslagen loopt het aantal overschrijders terug tot 5%.

Tabel 3 – procentuele overschrijding bestuurderssalaries tov BBZ en Balkenende norm

SAMENVATTING NORMTOETS	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT
BBZ maxima + 30%	5%	10%	5%	3%	3%	6%
BBZ maxima	39%	69%	44%	33%	31%	41%
Balkenende norm	18%	93%	44%	28%	14%	7%

3.2. Afwegingen

Uit de toekomstige praktijk van inschalen van bestuurders zal moeten blijken hoe de toepassing van de norm uitpakt. Immers, indien een praktijk ontstaat waarbij het BBZ schaalmaximum inclusief de toeslag van 30% de standaard wordt, dan legitimeert de BBZ-vergoedingsnorm de bestaande situatie. Ontstaat echter een praktijk van inschalen waarbij de BBZ maxima als standaard gelden en de toeslag van 30% als (grote) uitzondering, dan zal een neerwaartse bijstelling van de beloningen van zorgbestuurders gaan plaatsvinden ten opzichte van de feitelijke situatie anno 2008.

Concluderend kan worden gesteld dat de BBZ vergoedingsnorm een instrument is waarmee het in de toekomst – afhankelijk van de wijze van toepassing – alle kanten op kan. Uiteindelijk zal een concrete begrenzing van de salarissen moeten worden aangegeven, waarbij ook rekening wordt gehouden met de eisen van de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen die de zorgaanbieders doormaken onder andere op basis van de gewijzigde regelgeving waarbij vraagsturing en marktdenken centraal staan. De aandacht dient daarbij niet uitsluitend te zijn gericht op de topsalarissen van bestuurders van grote concerns die slechts een fractie uitmaken van het totale bestuurdersbestand in zorgland.nl. Ook moet de aandacht sectorbreed worden gevestigd op de vergoedingen bij de kleinere aanbieders. Tevens zou de aandacht niet exclusief gericht moeten zijn op de hoogte van de beloningen. Het in de juiste balans zijn van de trits inspanning, prestatie en beloning is minstens zo belangrijk als de absolute hoogte van de beloning.

factorcorrectie op basis van omzet. Hierdoor geven de genoemde aantallen in het artikel een vrij gunstig beeld over het aantal overschrijders ten opzichte van de aantallen gepresenteerd in tabel 3 van deze publicatie.

4. Bonussen

Uit tabel 4 blijkt dat in totaal 108 bestuurders, oftewel een aandeel van 10%, een bonus ontving in 2008 voor een totaalbedrag van € 1,56 miljoen. De gemiddelde bonus bedraagt € 14.000 en ook hier is weer een flinke spreiding waar te nemen tussen de sectoren, met wederom de hoogste bedragen bij de Academische ziekenhuizen, de algemene ziekenhuizen en gemengde bedrijven. In de traditionele AWBZ-sectoren zit de gemiddelde bonus rond de € 12.000. Hoogste bonusbedrag is € 50.000 in de sector gemengde aanbieders.

Tabel 4 - bonussen in absolute aantallen, gemiddelde en maximum

bonushoogte	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
0 - 10 €k	50		5	14	6	17	1	5	2
10 - 20 €K	25		8	4	4	9			
20 - 30 €K	19	1	5	4	4	5			
30 - 40 €K	10	2	1			5			2
40 - 50 €K	2		2						
> 50 €K	2								2
aantal	108	3	21	22	14	36	1	5	6
gemiddeld €K	14	30	20	11	12	13	10	4	25
hoogste €K	50	33	44	29	21	37	10	8	50
% bestuurders	10%	10%	12%	13%	10%	7%	5%	11%	9%
aantal bestuurders	1121	29	174	163	140	484	19	47	65

Geconcludeerd kan worden dat in de gezondheidszorg een gematigd en zelfs terughoudend bonusbeleid wordt gevoerd.

5. Lease auto

Gemiddeld 46% van de bestuurders heeft een lease auto. De gemiddelde lease auto heeft een cataloguswaarde van € 44 K. De duurste lease auto's zijn terug te vinden in de Academische Ziekenhuizen (gemiddelde cataloguswaarde € 63 K) en de algemene ziekenhuizen (gemiddelde cataloguswaarde € 49K). De duurste leaseauto heeft een cataloguswaarde van € 107.000.

Tabel 5 – lease auto's, procentueel naar cataloguswaarde inclusief gemiddelde en hoogste waarde

LEASE AUTO

cataloguswaarde	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
< 25 €k	3%	0%	2%	1%	3%	5%	7%	33%	0%
25 - 40 €K	39%	0%	16%	36%	52%	52%	79%	67%	24%
40 - 55 €K	37%	33%	38%	50%	31%	35%	7%	0%	39%
55 - 70 €K	18%	33%	40%	10%	15%	6%	7%	0%	29%
70 €K	4%	33%	5%	3%	0%	2%	0%	0%	8%
aantal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
gemiddeld €K	44	63	49	44	41	40	38	26	56
hoogste €K	107	76	78	87	70	107	62	40	76
% bestuurders	46%	41%	62%	61%	54%	33%	74%	6%	58%
aantal bestuurders	1121	29	174	163	140	484	19	47	65

6. Ontslagvergoedingen

In totaal 50 bestuurders, oftewel een kleine 4% van het totaal aantal, heeft een ontslagvergoeding ontvangen voor een totaalbedrag van € 10,8 miljoen. De gemiddelde ontslagvergoeding bedraagt € 216.000 en ook hier is weer een grote variatie te onderkennen. De hoogste ontslagvergoeding bedraagt € 580.000.

Uitgaande van 695 aanbieders heeft gemiddeld 7% van de aanbieders een ontslagvergoeding uitgekeerd. Het merendeel van de ontslagvergoedingen voldoet niet aan het BBZ-criterium van maximaal de hoogte van 1 jaarsalaris.

Tabel 6 – ontslagvergoedingen absolute aantal met gemiddelde en hoogste

ONTSLAGVERGOEDINGEN									
ontslagvergoeding	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
< 100 €K	14		3	1	1	8		1	
100 - 200 €K	14		4	2	1	6			1
200 - 300 €K	7		4	1		2			
300 - 400 €K	8		1			4			3
400 - 500 €K	5		1	1		3			
> 500 €K	2				1				1
aantal	50	-	13	5	3	23	-	1	5
gemiddeld €K	216	-	189	203	268	206	-	52	351
hoogste €K	580	-	405	432	580	489	-	52	519
% bestuurders	4%	0%	7%	3%	2%	5%	0%	2%	8%
aantal bestuurders	1121	29	174	163	140	484	19	47	65

7. Interimbestuurders

In 2008 waren bij de betrokken aanbieders in totaal 54 interimbestuurders actief. De totale vergoedingsom bedraagt € 9 miljoen. Ongecorrigeerd bedraagt de gemiddelde vergoeding voor de interimmanager € 166.000 (versus € 119.000 voor bestuurders in loondienst). Na correctie met een factor 1,33 (deeltijdfactor correctie uitgaande van een gemiddelde inzet van 8 maanden) bedraagt de gemiddelde vergoeding € 221.000 (versus € 131.000 in loondienst).

Tabel 7 – interimbestuurders absolute aantallen incl. gemiddelde, correctie en hoogste inkomens

INTERIMBESTUURDERS

belastbaar inkomen	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT	RC	OV	GEM
0 - 100 €k	21		2	4	4	11			
100 - 200 €K	15		3	3	2	5	1		1
200 - 300 €K	11		4			5		1	1
300 - 400 €K	3		1	1		1			
400 - 500 €K	3		2	1					
> 500 €K	1		1						
aantal	54	-	13	9	6	22	1	1	2
gemiddeld €K	216	-	275	144	82	133	190	103	200
correctie 1,4	302	-	385	202	115	186	266	144	280
hoogste €K	501	-	501	447	175	338	190	103	298
% bestuurders	5%	0%	7%	6%	4%	5%	5%	2%	3%
tov bestuurders in loondienst	1121	29	174	163	140	484	19	47	65

NORMTOETS BBZ schaalmaximum +30% - percentage overschrijders naar sector

omzet	totaal	AcZ	ZH	GGZ	GHZ	VVT
> 300 miljoen €	7%	10%	0%	0%	0%	
150 - 300	10%		13%	10%	0%	7%
60 -150	2%		0%	2%	5%	3%
25 -60	3%		0%	0%	3%	4%
10-25	7%		0%	0%	8%	10%
< 10	6%		0%	8%	0%	7%
totaal overschrijders	5%	10%	5%	3%	3%	6%
totaal aantal bestuurders	990	29	174	163	140	484

NORMTOETS BBZ schaalmaximum - percentage overschrijders naar sector

omzet	totaal	AcZ	ZH	GGZ	GHZ	VVT
> 300 miljoen €	63%	69%	44%	80%	33%	
150 - 300	47%		43%	70%	77%	33%
60 -150	46%		44%	56%	37%	46%
25 -60	33%		44%	24%	30%	36%
10-25	38%		45%	15%	33%	47%
< 10	29%		50%	11%	3%	38%
totaal overschrijders	39%	69%	44%	33%	31%	41%
totaal aantal bestuurders	990	29	174	163	140	484

NORMTOETS - Balkenende norm - percentage overschrijders naar sector

omzet	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT
> 300 miljoen €	76%	93%	44%	80%	67%	
150 - 300	48%		51%	70%	54%	26%
60 -150	31%		39%	50%	17%	21%
25 -60	7%		22%	11%	7%	5%
10-25	2%		0%	3%	8%	0%
< 10	2%		0%	8%	0%	1%
totaal overschrijders	18%	93%	44%	28%	14%	7%
totaal aantal bestuurders	990	29	174	163	140	484

SAMENVATTING NORMTOETS	Totaal	AcZ	AZ	GGZ	GHZ	VVT
BBZ maxima + 30%	5%	10%	5%	3%	3%	6%
BBZ maxima	39%	69%	44%	33%	31%	41%
Balkenende norm	18%	93%	44%	28%	14%	7%